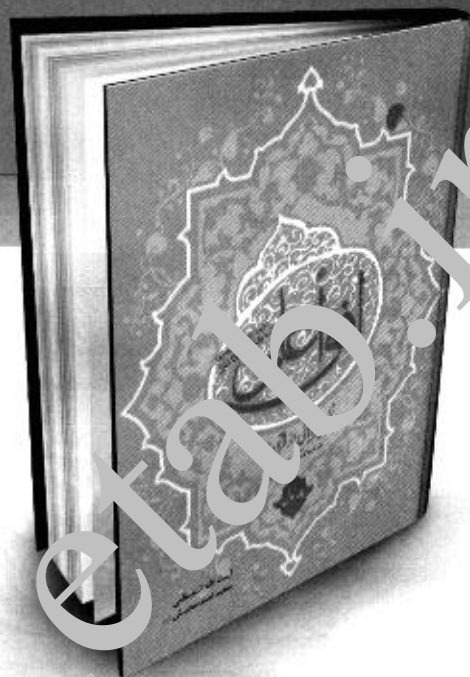

سرشناسه	: محتوی، محمد آصف، ۱۳۱۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: افق اعلی: تفسیر آیاتی از قرآن مجید / محمد آصف معینی.
مشخصات نشر	: قم: نشر ادیان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳ ج.: جدول: جلد اول ۴۲۸ ص.
فروست	: نشر ادیان؛ ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳.
شابک	: جلد اول: 978-600-7598-52-8 دوره: 978-600-7598-55-9
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا.
مندرجات	: ج. ۱. از سوره حمد تا آخر سوره اسری. - ج. ۲. از سوره کهف تا اول سوره مومن. - ج. ۳. از سوره مومن تا آخر.
عنوان دیگر	: تفسیر آیاتی از قرآن مجید.
موضوع	: تفاسیر شیعه، قرن ۱۴.
موضوع	: Qur'an -- Shiite hermeneutics -- 20th century.
شناسه افزوده	: دانشگاه ادیان و مذاهب.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۶: الف ۳/م ۹۸۸ BP
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۷۹:
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۲۱۸۸۰

افقِ اعلیٰ

تفسیر آیانی از قرآن مجید

جلد اول

از سوره حمد تا آخر سوره اسری

حضرت آیت الله العظمی

محمد آصف محسنی دامت برکاته

افق اعلیٰ

تفسیر آیاتی از قرآن مجید
جلد اول: از سوره حمد تا آخر سوره اسری

- تألیف: آیت الله العظمی محمد آصف محسنی رحمۃ اللہ علیہ
 - ناشر: نشر ادیان
 - نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۶
 - شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 - چاپ: نگارش
 - قیمت: ۳۲,۰۰۰ تومان
 - شابک: جلد اول: ۸-۵۲-۷۵۹۸-۶۰۰-۹۷۸ دوره: ۹-۵۵-۷۵۹۸-۶۰۰-۹۷۸
- حق چاپ و نشر محفوظ است.

• مراکز پخش:

قم، پردیسان، رویه روی مسجد امام صادق (علیه السلام) دانشگاه ادیان و مذاهب.
تلفن: ۱۳ - ۳۲۸۰۲۶۱۰، (۰۲۵) ۳۲۸۰۳۱۷۱، (۰۲۵) ۳۲۸۰۶۶۵۲
تلفکس مرکز پخش و فروش: (۰۲۵) ۳۲۸۰۶۶۵۲
فروشگاه اینترنتی: www.adyanbook.ir

سخن ناشر

روش‌های مختلف برای فهم کلام مورد استفاده قرار گرفته که یکی از این روش‌ها توجه به قرآن کلام است. این روش نیز در روایات تفسیری معصومان علیهم السلام نیز مورد اشاره قرار گرفته است. از جمله این قراین، سخنانی است که گوینده در جای دیگری به آن اشاره کرده و توجه به آن در فهم بخش‌های دیگر از سخن وی اثرگذار است و مراد او را روشن می‌سازد. قرآن کریم این معجزه نبوی نیز که بر اساس اصول محاوره عقلایی سخن رانده است از این گونه قراین کلامی برخوردار است. از این رو، به هنگام فهم بعضی از آیه‌ها باید به آیه‌های دیگری که ممکن است قرینه‌ای بر فهم مراد خدا در این آیه مورد بحث باشد، توجه کرد. کاربرد این قرینه در فهم قرآن همان‌طور که تفسیر قرآن به قرآن است اگرچه قرینه‌های دیگری نیز وجود دارند که مهم‌ترین آن همه خود قرآن است که ارزش تفسیری آن نیازی به توضیح ندارد. بنابراین تفسیر قرآن با قرآن بخشی از روش تفسیری معصومان علیهم السلام است و نه همه آن. با این توجه، این بخشی از روش‌هایی است که در نوشتار حاضر از آن بهره برده شده و نگارنده محترم به

بیش از ۲۲ ضابطه تفسیری در مقدمه خود اشاره کرده است که هر کدام دارای شرایط خاص خود می‌باشد و لازم است علاقه‌مندان به تفسیر قرآن به آن توجه ویژه داشته باشند.

نشر ادیان وظیفه خود می‌داند از عالم و دانشمند فرزانه حضرت آیت‌الله العظمی محسنی زیدت توفیقاته به پاس تلاش گران‌سنگ خود در نگارش این اثر تقدیر و قدردانی به عمل آورده و از ذات اقدس اله تداوم توفیق سلامتی و طول عمر برای این وجود گران‌قدر خواستار است.

فهرست مطالب

۲۵		مواظب تفسیری
۴۱		ملحقان، ضوابط تفسیری
۴۱		اشتباه حق به باطل
۴۲		۲- حمت قرآن در نظر دیگران
۴۵		۳- تأثیر قرآن بر انسان و (داستان مهیج)
۴۹		۴- نقش قرآن در جهان
۵۱		نقل احادیث معتبر السند متصل به قرآن مجید
۵۱		فضلیت قرآن
۵۳		فراموش کردن سوره‌ای از قرآن
۵۳		گریه نیکو و حالت تباهی
۵۴		حرمت الله و اجر قرائت و تعلم قرآن
۵۵		اهمیت و آثار قرائت قرآن
۵۸		نزول قرآن
۵۹		بهترین قرائت‌ها
۶۰		کتابت قرآن
۶۱		تفسیر به رای
۶۱		مخلوق بودن قرآن
۶۳		معنای بسم الله
۶۴		حق بودن موضوعات قرآن

۶۴	تحريف قرآن و اقسام آن
۶۵	النظرة الثانية الى روايات الباب
۶۶	سور کامل سوره حمد
۶۸	فايده مهم
۷۲	بحث تحقيق
۷۸	هدايت بر چند گاه است
۷۸	اول هدايت عقلي
۷۹	دوم هدايت تكويني
۸۰	سوم هدايت غريزي
۸۰	چهارم هدايت تشريعي
۸۱	سخني در مورد دين هاي آسماني
۸۷	نکته قابل توجه
۸۷	فايده مهم
۹۰	حياة و زندگي
۹۱	حب تكويني و تشريعي خداوند
۹۱	آيا مؤمنين در قيامت ترس و غم و بي تايي دارند؟
۹۲	نفخ الصعق (مرگ يا بيهوشي)
۹۲	ضرر استعمار
۹۸	جمال و کمال کائنات
۱۰۱	قول عجيب تر در تسبيح کوها

۱۰۲	خلاصه بحث
۱۰۳	مسیحی در باره ی تورات و عهد عتیق
۱۰۵	بحث کمیلی
۱۰۸	بند جمله مختصر دیگر در مورد تورات
۱۰۹	عهد جدید و نصرا
۱۰۹	توضیح در مورد این
۱۱۰	عقاید مسیحیت
۱۱۳	اعتقاد به انجیل به عنوان یک کتاب مقدس
۱۱۴	انسان کامل در اناجیل
۱۱۴	اول: تعالیم اناجیل اربعه:
۱۱۶	دوم شخصیت مسیح در اناجیل
۱۱۸	منجی و رهائی بخش منتظر در مسیحیت
۱۱۹	نظریات جمعی در مورد اناجیل
۱۲۱	اختلافات و تناقضات میان انجیل های ساختگی
۱۲۲	قرآن چه می گوید؟
۱۲۳	آیات قرآن مجید:
۱۲۵	شعارهای سه گانه
۱۲۵	مجبره و مفوضه و بین الامرهای امامیه
۱۲۶	افتراء بر خداوند (ج)
۱۲۸	مرض کذب و وضع در بین رواة

- ۱۲۸..... وحشتناک
- ۱۳۴..... آیات از قرآن در این زمینه
- ۱۳۶..... اهل خانه کره زمین برای عبادت
- ۱۴۰..... اختلاف امت واحده
- ۱۴۴..... احضار نمل خردمند و بد در قیامت
- ۱۴۶..... محبت به خدا علت شرف و آثار آن
- ۱۴۷..... مقام محبوبان خدا
- ۱۴۸..... دوستان خدا در قرآن
- ۱۴۹..... دام خطرناک ابلیس
- ۱۵۰..... گناه زمینه ساز گناه
- ۱۵۲..... حوا از چه خلق شد
- ۱۵۴..... جاهل قاصر معاقب نیست
- ۱۵۵..... پایان کار حضرت عیسی^(ع) در این دنیا
- ۱۵۷..... شدت عذاب قتل بر بنی اسرائیل
- ۱۶۲..... وسیله رستگاری
- ۱۶۳..... اراده و حکم خداوند
- ۱۶۴..... حکم شکار
- ۱۶۵..... سخنی در باره تورات و انجیل
- ۱۶۸..... تعدد شرایع آسمانی
- ۱۷۵..... سرزنش پیامبر اکرم^(ص)

۱۷۶.....	کثافت باطن آدمی به کجا می‌رسد.....
۱۷۸.....	معنای استکثار جن و انس.....
۱۷۸.....	جن و انس: انسان پیامبرانی داشتند.....
۱۷۸.....	یک مشکل مهم در مأكولات محرمه.....
۱۸۱.....	برتری های دبیح شرعی.....
۱۸۲.....	تحقیقات آسان درد.....
۱۸۴.....	بیماری جنون گاوی.....
۱۸۴.....	فضیلت تورات اصلی.....
۱۸۵.....	چه قدر سخت!.....
۱۸۵.....	حصر محرمات.....
۱۸۵.....	أجل أمتها.....
۱۸۶.....	آیا انزال دین بر خداوند لازم است.....
۱۸۸.....	أثر إيمان و تقوی.....
۱۸۹.....	جنگ و گرسنگی.....
۱۸۹.....	ظرفیت زمین برای تغذیه انسان.....
۱۹۰.....	بی عدالتی، عامل فقر و گرسنگی.....
۱۹۱.....	جنگ با تغییرات آب و هوایی؟.....
۱۹۵.....	بسیاری از جن و انس برای دوزخ افریده شده‌اند.....
۱۹۷.....	زمان وقوع قیامت.....
۱۹۷.....	پرهیز از معصیت سبب علم می‌گردد.....

- ۱۹۸..... انسان مسؤل اول و آخر عمل خود
- ۱۹۹..... وجود لطیف همدیگر را می بینند
- ۲۰۰..... علم انبیاء به موضوعات خارجی
- ۲۰۱..... جاهل قاصد مذکور است
- ۲۰۱..... حال منافقین در دوره توبه
- ۲۰۱..... نعمت های روحانی برتر از نعمت های مادی
- ۲۰۲..... در قیامت کی اعانی شود
- ۲۰۴..... نفی برزخ یا کم شمردن عمر دنیوی
- ۲۰۵..... هرامت رسولی دارند
- ۲۰۵..... لجبازی و بی حیایی انسان
- ۲۰۶..... نظر عالی قرآن
- ۲۰۷..... اختصاص علم غیب به الله تعالی
- ۲۰۸..... آسمانها و زمین دیگر
- ۲۰۸..... تعبیر خوابها؛ رؤیا در قرآن
- ۲۱۰..... حکم و امر دو گونه است
- ۲۱۱..... توانایی شیطان تا کجا؟
- ۲۱۳..... شیطان در روز قیامت می گوید:
- ۲۱۴..... **تفسیر سوره هود**
- ۲۱۴..... چند کلمه در مورد حضرت یوسف (ع)
- ۲۱۶..... سجده والدین و برادران یوسف

۲۱۸.....	آیا انبیاء و رسولان همه مرد، بودند؟
۲۱۹.....	مشکلی در حق رسولان (علیهم السلام)
۲۲۱.....	یک نکته مهم
۲۲۳.....	همان و اکثریت مردم
۲۲۵.....	عجب
۲۲۸.....	قوة جاذبه علمی
۲۲۹.....	قرآن برای بشر است نه برای عربی
۲۳۰.....	زوجیت گیاهان
۲۳۱.....	اجتماع بالذت انسانی، در بهشت
۲۳۲.....	یاد خدا
۲۳۳.....	فواید یاد خدا
۲۳۵.....	یک بحث علمی
۲۳۶.....	نقص اطراف زمین
۲۳۷.....	زبان رسول
۲۳۸.....	ایام الله
۲۳۹.....	بطلان اعمال کفار
۲۴۰.....	سخنی در باره ناصبی ها
۲۴۱.....	از خدا هر چه خواسته اید داده است
۲۴۶.....	یک موضوع بسیار مهم
۲۴۹.....	والدین ابراهیم

- ۲۵۲تبدیل زمین و آسمانها در قیامت
- ۲۵۲وجه تشبیه قرآن به کتاب
- ۲۵۴کسی از مفردات راغب
- ۲۵۵درس بزرگ
- ۲۵۶امت‌ها مانند افراد در أجل
- ۲۵۶صیانت قرآن
- ۲۵۷دلایل این جانب در آورد صحت قرآن از تحریف
- ۲۵۹قایلین به تحریف قرآن چه می‌نویسند
- ۲۶۱هر منزل قرآن نیست
- ۲۶۵موضوع جالب
- ۲۶۷حرف آخر نگارنده
- ۲۶۸نظر کلی انسان‌ها به دینهای آسمانی در تاریخ
- ۲۷۳خلقت انسان
- ۲۷۵دلائل طرفداران تکامل
- ۲۷۵پاسخهای طرفداران ثبوت انواع
- ۲۷۷فرضیه تکامل و مسأله خدا شناسی
- ۲۷۹جن در قرآن
- ۲۸۳ابلیس و شیاطین
- ۲۸۹کلام خدا و کلام شیطان
- ۲۸۹معنی عالمین (العالمین)

۲۸۹	معنی عالمین؛ از نظر لغت عربی
۲۹۱	امت و نواب
۲۹۶	کلام مختصری در باره علم انبیاء (علیهم السلام)
۲۹۷	بین
۲۹۹	تفسیر سوره نحل
۲۹۹	مقام انسان
۳۰۰	قرآن و وسایل نقلیه و فردا
۳۰۱	جاهل قاصر
۳۰۴	فضا تا چه حد مسخر انسان است
۳۰۵	نعمتهای بی حساب خداوند
۳۰۷	معنای لاجرم
۳۰۷	قانون سببیت در اضلال و هدایت
۳۰۸	بهشتها
۳۱۰	چک سفید
۳۱۱	فوق چک سفید
۳۱۳	کلامی در مورد عقل عملی در قرآن
۳۱۶	در هر امت، یک رسول
۳۲۱	طاغوت در قرآن
۳۲۲	جاهل قاصر
۳۲۳	ایجاد و آفریدن حق تعالی

- ۳۲۴..... فواید هجرت در راه خدا.....
- ۳۲۸..... فواید جهاد برای این جانب و حزب حرکت اسلامی افغانستان.....
- ۳۲۹..... انبیاء؛ همه «مرد» بوده‌اند.....
- ۳۳۰..... زنده جانها، مادی در آسمانها.....
- ۳۳۱..... اثبات بزخ.....
- ۳۳۱..... زنبور غسل.....
- ۳۳۳..... اختلاف مردم در علم و مواجب مادی و علم.....
- ۳۳۴..... فقدان علم در موقع ولادت.....
- ۳۳۶..... توانایی شنیدن.....
- ۳۳۶..... توانایی دیدن.....
- ۳۳۶..... توانایی یاد آوری ادراکات قبلی.....
- ۳۳۷..... کتاب، تیان هر چیز.....
- ۳۳۸..... آوردن معبودهای دروغین در قیامت.....
- ۳۳۹..... حیات (زندگانی) طیه.....
- ۳۳۹..... وسوسه شیطان به کی تأثیر دارد.....
- ۳۳۹..... نسخ و روح القدس.....
- ۳۴۱..... سخنی در مورد نسخ.....
- ۳۴۲..... حیوانات حلال گوشت و حرام گوشت.....
- ۳۴۳..... تفسیر عاد و باغ به متجانب به اثم.....
- ۳۴۹..... ابراهیم علیه السلام.....

۳۵۰	حکمت، موعظه و مجادله
۳۵۲	قبایل مردم بر دین
۳۵۳	تفسیر و ره بنی اسرائیل (اسراء)
۳۵۳	تجربه معراج النبی (ص)
۳۵۴	آنچه که از مران معراج به دست می آید
۳۵۶	معراج و مباحث آن
۳۵۶	۱- در کیفیت معراج سه نظریه وجود دارد:
۳۵۷	۲- هدف از این اسراء
۳۶۰	جنة المأوی
۳۶۱	موانع و مشکلات معراج
۳۶۱	دو استبعاد مهم در این جا وجود دارد
۳۶۳	معراج در احادیث در ضمن چند فصل
۳۷۳	توکل پایگاه اصلی و عمومی مخلوق
۳۷۵	یک بحث لفظی و ادبی
۳۷۵	بدی و خوبی هر کس برای خود اوست
۳۷۷	طبیعت انسان
۳۷۷	در قیامت همه می توانند بخوانند
۳۷۷	آیا عذاب، اثر معصیت است یا شرط دیگری دارد
۳۸۰	عیاشی پول داران سبب نابودی مردم
۳۸۱	تفاوت درجات دنیوی و اخروی

- ۳۸۲..... جزای مادی و معنوی
- ۳۸۲..... امداد خداوند
- ۳۸۳..... فرمهایی که حکمت است
- ۳۸۵..... نفی شریک
- ۳۸۸..... تسبیح وجودات سریده شده
- ۳۹۲..... حجاب، سیر و اقامت هدایت
- ۳۹۳..... اضلال استماعی و نازی
- ۳۹۴..... عالم برزخ
- ۳۹۵..... بحث عمیق در عذاب برزخ
- ۳۹۶..... تکمیل بحث قرآنی
- ۳۹۸..... ارواح جمعی از کفار در عذاب برزخی
- ۳۹۹..... گفتار نیکو
- ۴۰۱..... خواندن غیر خدا بیهوده است
- ۴۰۱..... پیش از قیامت
- ۴۰۲..... کلامی در مورد معجزه
- ۴۰۵..... خلافت الهی
- ۴۰۵..... خلافت دو معنی دارد
- ۴۰۶..... کلامی در برتری تکوینی
- ۴۰۷..... قرینه بزرگ بر این که قرآن کلام خدا است
- ۴۰۸..... دو برابر و چند برابر عذاب

۴۰۹	شان نزول‌های آیات
۴۰۹	حج و باطل
۴۱۰	قرآن شکر و رحمت است
۴۱۱	روح
۴۱۳	روح در احادیث معتبره السنه
۴۱۴	امتناع معارضه با قرآن
۴۱۵	دایره معانی قرآن
۴۱۶	موانع تدین در جوامع انسانی
۴۱۸	حشر کفار چگونه است
۴۱۹	نه آیه موسی در برابر فرعون
۴۲۱	فهرست مؤلفات

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي انزل القرآن في شهر رمضان هدى للناس و بينات من الهدى و الفرقان و هو اكل من اكل سيري الامم ان كان في الدارين كتاب أنزلناه إليك لتخرج الناس من الظلمات إلى النور بإذن ربهم الى صراط العزيز الحميد (ابراهيم: ١)

و الصلاة و السلام على من هو رحمة للعالمين الذي ارسله الله و انزل القرآن عليه ليكون لهم نذيرا كتاب أنزلناه إليك مبارك ليدبروا آياته وليتذكر أولو الألباب و على آله الذين عرفهم الرسول بقوله: اني تارك فيكم الثقلين كتاب الله و عترتي و قال الله تعالى: « إنما يريد الله ليذهب عنكم الرجس أهل البيت و يطهرهم » هيرا و على اصحابه الذين معه أشداء على الكفار رحماء بينهم.

خداوند! من اين كتاب مقدس و مبارك تم با شفاعت رسول خاتم النبيين (ص) به پیشگاه لامکانی تو، وسیله قرار میدهم تا اولاً گناهان گذشته مرا تماماً ببامرزی؛ انک غفور رحیم و انک ارحم الراحمین.

ثانيا در ما بقى عمر آنقدر توفيق به من لطف بفرمایى که در معاصی تو بدور باشم و به وسیله بندگی تو گذشته ها را جبران و رضای تو را - که سرمایه ی عمر من است - به دست آورم و در موقع مردن، به فضل و کرم تو ندای ارجعی إلى ربك راضیه مرشد را به گوشم برسانی تا به هوا دارى تو به سر منزل خورشید درخشان برسم.

ثالثا در این آخر عمر که بنا گذاشته ام نظر اخیر بر آیات کتاب نورانی تو بیفکنم و آ...

۱- تألیف اول مؤلف در سن ۳۰ سالگی راه حق و تألیف اخر او، در سن ۸۱ سالگی افق اعلی (کلام حق) و بین این دو کتاب ۱۳۶ تألیف کوچک و بزرگ دیگر بقلم مؤلف نوشته شده که مجموعاً ۱۳۸ جزء می شود.

که در نظر راجح آید آن را به عنوان آخرین استفاده در آخرین کتاب خود ثبت کنم، از تو
توقع دارم فهم مرا بلند و توفیق مرا بیشتر و موانع این کار را بر طرف بفرمایی و در اخیر که
ع و قلم من به آخر رسید این کتاب را مورد استفاده‌ی اهل فضل قرار داده و قبول بفرمایی،
ای ارحم الراحمین و ای اکرم الاکرمین. الحمد لک کما انت اهلہ عدد ما فی علمک من
نزل الی الابد

مقدمه

صاحب این قلم چند مرتبه برای یابیدن نظر کامل قرآن مجید در موضوعات مختلف علمی آن را از اول تا آخر، مطالعه و آیات مورد نظر را یاد داشت نموده است. امروز که در سن ۸۱ سالگی قصه مالالعهی آن را دارم، برای تحصیل مطلب معین و موضوع خاصی نیست؛ بلکه می‌خواهم آن را مطالعه کنم و به اندازه‌ی توان علمی و فیزیکی خود در آیات آن تدبر نمایم و حاصل تدبر را در این اوراق تا وقتی که اجل رسید: دیگر آنجا که روم (نسبه) عاقل و فرزانه روم، اگر غلبه من عمر داد که تا آخر قرآن تدبر نمایم و بنویسیم که چه خوب (قله الحمد و المن و الشکر) چنانچه توفیقی کامل حاصل نشد باز هم از او تشکر می‌کنم (هر چه از دوست می‌رسد نیکوست) چه نیک‌تر از این که آخر عمرم متصل به تدبر و فهمیدن قرآن مجید - قانون اساسی دنیا و آخرت انسان‌ها - که از ماورای طبیعت نازل گردیده، بشود. الحمد لله کما هو أهله. ۱۸ رمضان ۱۴۰۴/۴/۴ ۱۳۹۵ کابل: حوزه علمیه حاتم النبیین